

Uusi alku 37
Mark 10:1–12

Kysymys avioerosta

Olemme Markuksen evankeliumissa päässeet jaksoon, jossa kuvataan Jeesuksen matkaa kohti Jerusalemia ja siellä odottavaa kärsimystä ja kuolemaa.

Jeesuksen matkareitistä

Markuksen evankeliumin luku 10 kuvaa Jerusalemin matkan vaihetta, jossa kuljettiin Juudean alueella. Markus tuntuu korostavan Jeesuksen kiirettä. Melkein kaikki mitä tapahtuu, tapahtuu matkalla, tiellä. Mestari kiiruhtaa eteenpäin ja oppilaat *seuraavat* häntä. Seuraamista tarkoittava sana *akoluthein* onkin kymmenennen luvun iskusanoja (ks. 10:21, 28, 32, 52)

Jeesus lähti sieltä ja tuli Jordanin itäpuolta kulki Juudean alueelle. Hänen kanssaan kulki nytkin suuri joukko ihmisiä, ja tapansa mukaan hän opetti heitä. (Mark 10:1)

Jeesus ei mennyt Galileasta suorinta tietä Juudeaan, vaan käytti juutalaisten suosimaa kiertotietä. Se meni ensin itään ja ylitti Jordan-joen. Sitten kuljettiin joen itäpuolta etelään, kunnes Samarian maakunta oli ohitettu. Sitten vasta palattiin Jordanin länsipuolelle, Juudeaan. Syynä kiertotiehen oli se, että samarialaisia pidettiin saastaisina.

Jeesus opetti matkalla ihmisiä, tapansa mukaan.

Nuo vanhat vainoojat

Muutenkin vanhat kuviot jatkuivat.

Hänen luokseen tuli myös fariseuksia, jotka häntä koetellakseen kysyvät, saako mies hylätä vaimonsa. (Mark 10:2)

Fariseusten tarkoituksena oli päästä syyttämään Jeesusta ja tuomita hänet. Mitä ilmeisimmin he tunsivat Jeesuksen kannan tähän asiaan jo ennestään: hän ei hyväksynyt avioeroa. Jos Jeesus vastaisi aiemman kantansa mukaisesti, he pääsisivät syyttämään häntä siitä, että hän kumoaa Mooseksen lain.

Mooseksen laki sallii avioeron

Jeesus teki yllättävän vedon. Hän nosti oma-aloitteisesti esiin asian, joka fariseusten mielestä oli hänen kannaltaan kiusallinen: nimittäin Mooseksen opetuksen.

Hän vastasi heille: "Mitä Mooses on siitä säätänyt?" He sanoivat: "Mooses antoi meille luvan kirjoittaa erokirjan ja hylätä vaimon." (Mark 10:3–4)

Fariseukset olivat vastauksessaan oikeassa. Mooseksen laki sanoo näin:

Jos avioliiton solminut mies lakkaa pitämästä vaimostaan havaittuaan hänessä jotakin epämieluisia, hän voi kirjoittaa vaimolleen erokirjan ja lähettää hänet luotaan. (5 Moos 24:1)

Erokirja todisti vaimon vapaaksi, niin että toinen mies saattoi ottaa hänet vaimokseen joutumatta syynalaiseksi.

Kovasydämys ei ole lain henki

Silloin Jeesus sanoi: "Te olette kovasydämiä, siksi hän laati teille sen säännöksen.
(Mark 10:5)

Jeesuksen ideana oli se, että fariseukset kyllä tunsivat lain kirjaimen, mutta eivät sen henkeä. He olivat sydämeltään kovia, paatuneita vaimonhylkääjiä, jotka saattoivat vain ”lakata pitämästä” vaimostaan ”havaittuaan hänessä jotain epämieluisia”. Naisraukkoja piti suojella kovasydämisessä yhteiskunnassa ja siksi oli säädetty erokirjasta, etteivät he olisi jääneet täysin heitteille.

Mutta tällainen meininki ei suinkaan ollut Jumalan tahdon mukaista, mistä profeetta Malakia todistaa:

Te teette pahaa myös toisella tavalla - -

Te kysytte: "Miksi?"

Siksi, että olet hylännyt vaimosi,
vaikka hän on sinun kumppanisi
ja kuuluu liiton kansaan sinun kanssasi.

Herra on todistaja teidän välillänne,
sinun ja vaimosi,
jonka otit jo nuoruudessasi.
Ei Jumala luonut vain miestä
eikä antanut elämää ja henkeä vain hänelle.

Miten mies yksin
voisi pyytää jälkeläisiä Jumalalta?

Varokaa siis,
ettei kukaan teistä hylkää vaimoan,
jonka on ottanut jo nuoruudessaan!

– Minä vihaan eroa, sanoo Herra, Israelin Jumala. Joka eroaa, tekee yhtä väärin kuin se, joka tahraa kätensä veriteolla, sanoo Herra Sebaot. Varokaa hylkäämästä vaimoanne! (Mal 2:13–16)

Jeesuksen idea oli myös se, että Mooseskin kirjoitti avioliitosta paljon muutakin kuin tuon erokirjasäädöksen. Fariseukset olivat kovasydämiä saivarteliijoita, kun he muistivat tässä yhteydessä vain tuon Mooseksen lain kohdan ja unohtivat kaiken muun Raamatun avioliittoa koskevan opetuksen. Keskeisin sellainen opetus oli Jeesuksen mukaan annettu ihan kirjan alussa:

Mutta maailman alussa Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi. Sen tähden mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että nämä kaksi tulevat yhdeksi lihaksi. He eivät siis enää ole kaksi, he ovat yksi. Ja minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako." (Mark 10:6-9)

Mooseskin siis opetti avioliiton erottamattomuutta. Mies ja nainen yhtyvät avioliitossa toisiinsa, yhdeksi lihaksi. Yhdistämisen takana on Jumala, joka on luonut sukupuoliin vastustamattoman halun toisiinsa, sekä samalla lisääntymisen lahjan. Siksi miehen ja vaimon yhdistäjänä on Jeesuksen mukaan Jumala. Eikä ihmisellä ole valtaa särkeä miehen ja vaimon välistä sidettä, jonka hän on solminut.

Näin Jeesus vei päättelyllään fariseuksilta heidän parhaan aseensa, Mooseksen lain. Sekin oli loppujen lopuksi avioeroa vastaan.

Ihanko tosiaan näin ehdotonta opetusta?

Kun he olivat keskenään, opetuslapset kysyivät uudestaan tätä asiaa. Jeesus sanoi heille: "Se, joka hylkää vaimonsa ja menee naimisiin toisen kanssa, on avionrikkoja ja tekee väärin vaimoaan kohtaan. Ja jos vaimo hylkää miehensä ja menee naimisiin toisen kanssa, hänkin tekee aviorikoksen." (Mark 10:10–12)

Jeesuksen opetus avioliiton rikkomattomuudesta oli sen verran rankkaa, että opetuslasten oli kysyttävä asiaa häneltä uudestaan, väkijoukon lähdettyä.

Jeesus toisti opetuksensa, sitä yhtään lieventämättä. Erokirjan kirjoittaminen ei tee avioerosta hyväksyttävää. Jos mies nai uuden naisen, hän rikkoo kuudennen käskyn, erokirjasta huolimatta. Sama koskee vaimoa. Erokirja ei vapauta häntä entisestä miehestään, vaan uusiin naimisiin menijä on Jumalan edessä huorintekijä.

Miten tähän on suhtauduttava? Nykyisinhän hyvin monet avioliitot rikkoontuvat, uskovaisiltakin. Onko silloin väärin aloittaa alusta, jos rakastuu uudestaan johonkin toiseen? Eikö saa toista yritystä?

Markuksen evankeliumissa olevat Jeesuksen sanat ovat niin ehdottomat, että jo Matteus lievensi niitä hieman:

Minä sanon teille: se, joka hylkää vaimonsa muun syyn kuin haureuden tähden ja menee naimisiin toisen kanssa, tekee aviorikoksen (Matt 19:9)

Matteuksen version mukaan on siis olemassa poikkeustapaus, joissa avioero on sallittua: haureus. Muistaakseni myös Paavali opetti, että vastaavassa tapauksessa avioero on mahdollinen.

Tämän mukaisesti kirkoissa on opetettu, että avioero on poikkeustapauksissa sallittua: jos puoliso on väkivaltainen tai välit ovat kiristyneet juoppouden tai uskottomuuden tai jonkun muun vakavan ja voittamattoman syyn takia niin kireiksi, että yhteiselämä ei ole enää mahdollista.

Tällä voi kai yrittää perustella sitä, että täysin kelvoton liitto voidaan purkaa. Ei kai Jumalakaan tahdo, että ihminen tuhoutuu väkivaltaisen, hullun tai juopon puolison takia tai siksi, että puoliso pettää yhtenänsä.

Kuitenkin on hyvä muistaa, että vanhimman evankeliumin eli Markuksen mukaan Jeesus ei puhu minkäänlaisista lievennyksistä: joka hylkää puolisonsa ja menee naimisiin toisen kanssa, tekee huorin. Piste.

Tämä kertoo siitä, että Jumalan silmissä avioliiton rikkoontuminen on tosiaankin sellainen tragedia ja synti, josta profeetta Malakia kirjoitti:

Minä vihaan eroa, sanoo Herra, Israelin Jumala. Joka eroaa, tekee yhtä väärin kuin se, joka tahraa kätensä veriteolla, sanoo Herra Sebaot. Varokaa hylkäämästä vaimoanne! (Malakia 2:16)

Mutta veriteonkin voi saada Jumalalta anteeksi, vaikkakaan ei mitenkään kevyesti ja läpihuutojuttuna. Mutta silti, jos katu ja pyytää Jeesuksen nimessä murhaa anteeksi, sen saa anteeksi. Murhaajakin voi tervehtyä omassatunnossaan ja elää Jumalan edessä armahdettuna murhaajana, vaikka on tuhonnut ihmiselämän, Jumalan kuvan elämän.

Eikö siis avioeron läpikäynyt ihminen saisi Jumalalta anteeksi? Eikö hän voisi enää elää Jumalan kasvojen edessä, koska on tuhonnut paljon omasta ja puolisonsa ja lastensa elämästä?

Kyllä saa. Kyllä voi. Jumala antaa ihmisille Jeesuksen takia anteeksi sellaista, mitä hän ehdottomasti vihaa. Kuten avioeron.

Ja tähän kai perustuu sekin, että kirkkomme nykyisin suostuu vihkimään ihmisiä toiseen ja jopa kolmanteen ja neljänteenkin avioliittoon. Uusi yritys on mahdollinen, anteeksiannon ja Jumalan armon avulla.

Ja silti avioliitto on ehdottoman sitova

Mutta ihmisen, joka tähän uuteen yritykseen ryhtyy, pitää muistaa, että Uuden testamentin mukaan sellainen ei ole mikään itsestään selvyys. Matteuksen evankeliumin mukaan Jeesus opetti, että jopa hylätyn puolison tapauksessa uudelleen avioituminen on huoruutta. (Matt 19:9)

Ensimmäinen avioliitto on näin sitova. Avioero ja uusi yritys uuden kumppanin kanssa eivät ole Jumalan silmissä tosiaankaan mikään läpihuutojuttu. Jumala vihaa avioeroa.

Jos meidän kulttuurimme muistaisi ja tiedostaisi tämän, ehkä säästyisimme aika paljolta ihmiselämän rikkonaisuudelta. Nykyisinhän uusperheet, jossa lapset elävät vuoroviikoin molempien vanhempien uudessa perheessä, on melkein normaalitila. Vaikka se taatusti aiheuttaa kovia emotionaalisia paineita kaikille osapuolille. Ei tajuta, että jotain hyvin tärkeää menee avioerossa rikki ja että sitä siksi pitäisi yrittää viimeisen asti välttää ja yrittää parantaa huonoon jamaan mennyttä liittoa.

Mutta tällaista syntiin langennut ihmiselämä on. Rikkinäistä. Silti siinäkin voi selvitä ja elää, Jumalan armon ja rakkauden varassa, kun pyytää apua ja turvautuu Kristukseen. Eikä ajattele mielessään ja sydämessään, niin kuin Jeesuksen kritisoimat fariseukset, että ”lakkasin pitämästä puoliosostani havaittuani hänessä jotain epämieluisaa” ja siksi vaihdoin parempaan, kun lakikin sen kerran sallii eikä kirkkokaan enää kiellä, kun sekin on muuttunut onneksi vähän suvaitsevaisemmaksi.

Mutta onko kirkkomme muuttunut avioeron kysymyksessä Jeesusta suvaitsevaisemmaksi? Yhtä suvaitsevaksi kuin fariseukset? Jos on, niin onko se hyvää kehitystä?